

Mauthausen is ook een kamp geweest waar niet-Russische krijgsgevangenen vermoord zijn.

Die krijgsgevangenen stonden onder de bescherming van de al genoemde Geneefse conventie. Op de voor hen geldende regels komen wij in het volgende hoofdstuk terug – wij willen hier slechts vermelden dat het aan krijgsgevangenen volkenrechtelijk toegestaan was (en is), uit hun gevangenschap te ontluchten; mislukte die vlucht en vielen zij weer in handen van de mogendheid die hen vasthield, dat mochten zij voor hun poging niet excessief gestraft worden. Hoeveel Geallieerde krijgsgevangenen in de jaren '39-'43 in totaal een vluchtpoging gewaagd hebben, is niet bekend, maar er is aanleiding om te veronderstellen dat het er zovelen waren dat de maatregelen die van Duitse kant nodig waren (grote opsporingsacties, extra-scherpe bewaking van de kampen), door de Duitse machthebbers als een hinderlijke last werden gevoeld; begin februari '44 werd namelijk door het *Oberkommando der Wehrmacht* (naar wij aannemen: op instructie van Hitler persoonlijk) bepaald dat Geallieerde krijgsgevangenen, die bij hun vlucht gegrepen waren, ter liquidatie naar Mauthausen gevoerd moesten worden. Buiten deze actie (die de naam '*Aktion Kugel*' kreeg) vielen de Britse en Amerikaanse krijgsgevangenen, behoudens dan dat zij, als zij opnieuw gegrepen waren, voorlopig naar aparte detentie-oorden moesten worden overgebracht. Hitler en het *Oberkommando der Wehrmacht* vreesden kennelijk dat, als bekend werd dat ook Britten en Amerikanen vermoord werden, represailles genomen zouden worden tegen Duitse krijgsgevangenen in Britse en Amerikaanse handen. De kansen op ontdekking waren overigens gering, want de *Aktion Kugel* werd in diep geheim uitgevoerd: met betrekking tot de slachtoffers werd aan de *Wehrmachtauskunftsstelle*, die inlichtingen placht te geven aan het Internationale Rode Kruis, bericht dat zij ontlucht en spoorloos verdwenen waren.

Onder de Britse krijgsgevangenen vielen er toch slachtoffers, namelijk vijftig¹, maar dit optreden tegen hen had in zoverre met de *Aktion Kugel* niet te maken dat Mauthausen er geen rol in speelde.

¹ Eind maart '44 slaagden zes-en-zeventig officieren en onderofficieren van de *Royal Air Force*, onder wie de Nederlander B. van der Stok, er in, te ontsnappen uit hun kamp te Sagan dat dicht bij de Oder ligt. Slechts drie hunner wisten Engeland te bereiken: van der Stok en twee Noren die bij de *RAF* dienden. Van de overigen werden vijftien naar Sagan teruggevoerd, drie in een ander krijgsgevangenenkamp en vijf in Sachsenhausen opgesloten; de resterende vijftig werden